

KRZYSZTOF SUCHOCKI

SENSORY I PRZETWORNIKI POMIAROWE

- PRZETWORNIKI INDUKCYJNE
- PRZETWORNIKI POJEMNOŚCIOWE

Gdańsk 2016

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ
Janusz T. Cieśliński

RECENZENT
Grzegorz Lentka

PROJEKT OKŁADKI
Katarzyna Olszonowicz

Wydanie I – 2015

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem
<http://www.pg.edu.pl/wydawnictwo/katalog>
zamówienia prosimy kierować na adres wydaw@pg.gda.pl

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakikolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 20156

ISBN 978-83-7348-677-5

WYDAWNICTWO POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Wydanie II. Ark. wyd. 7,7, ark. druku 9,0, 1138/946

Druk i oprawa: Totem.com.pl, sp. z o.o., sp. k.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław, tel. 52 354 00 40

Spis treści

Przedmowa	5
1. Przetworniki indukcyjne	7
1.1. Wiadomości wstępne dotyczące pola magnetycznego	10
1.2. Przetworniki indukcyjne dławikowe	11
1.3. Czujnik indukcyjny dławikowy różnicowy	17
1.4. Przetworniki indukcyjne solenoidalne	20
1.5. Przetwornik indukcyjny toroidalny	23
1.6. Przetwornik indukcyjny toroidalny różnicowy	25
1.7. Przetwornik indukcyjny transformatorowy	28
1.8. Metody pomiaru sygnału wyjściowego przetworników indukcyjnych	33
1.8.1. Pomiar indukcyjności za pomocą pomiaru impedancji	33
1.8.1.1. Pomiar indukcyjności za pomocą pomiaru prądu	33
1.8.1.2. Pomiar indukcyjności z wykorzystaniem dwóch woltomierzy	36
1.8.1.3. Pomiar indukcyjności w układach ze wzmacniaczami operacyjnymi	37
1.8.2. Pomiar indukcyjności za pomocą oscyloskopu	44
1.8.3. Pomiar indukcyjności na podstawie analizy stanu nieustalonego	46
1.8.4. Pomiar indukcyjności w układach rezonansowych	47
1.8.4.1. Pomiar indukcyjności w szeregowym układzie rezonansowym	47
1.8.4.2. Pomiar indukcyjności w równoległym układzie rezonansowym	51
1.8.5. Pomiar indukcyjności na podstawie mostków zmiennoprądowych	55
1.8.5.1. Pomiar indukcyjności z wykorzystaniem mostka zmiennoprądowego Maxwella	55
1.8.5.2. Pomiar indukcyjności z wykorzystaniem mostka zmiennoprądowego Maxwella-Wiena	59
1.8.5.3. Pomiar indukcyjności z wykorzystaniem mostka zmiennoprądowego Haya	61
1.8.5.4. Pomiar indukcyjności z wykorzystaniem układów rezonansowych w mostku zmiennoprądowym	64
1.8.6. Pomiar indukcyjności na podstawie pomiaru czasu	76
1.9. Przykładowe konstrukcje czujników indukcyjnych	77
2. Przetworniki pojemnościowe	79
2.1. Czujniki pojemnościowe – właściwości elektryczne, schematy zastępcze	79
2.2. Czujniki pojemnościowe o zmiennej odległości między elektrodami	82
2.3. Czujniki pojemnościowe o zmiennej powierzchni elektrod	85
2.4. Czujniki pojemnościowe o zmiennych dielektrykach	86
2.5. Metody pomiaru sygnału wyjściowego przetworników pojemnościowych	89
2.5.1. Pomiar pojemności w oparciu o pomiar impedancji	89
2.5.1.1. Pomiar pojemności za pomocą pomiaru prądu	89
2.5.1.2. Pomiar pojemności z wykorzystaniem dwóch woltomierzy	92

2.5.1.3. Pomiar pojemności w układach ze wzmacniaczami operacyjnymi	93
2.5.2. Pomiar pojemności za pomocą oscyloskopu	96
2.5.3. Pomiar pojemności na podstawie analizy stanu nieustalonego	99
2.5.4. Pomiar pojemności w układach rezonansowych	104
2.5.4.1. Pomiar pojemności w szeregowym układzie rezonansowym	104
2.5.4.2. Pomiar pojemności w równoległym układzie rezonansowym	105
2.5.5. Pomiar pojemności w oparciu o mostki zmiennoprądowe	106
2.5.5.1. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka zmiennoprądowego	107
2.5.5.2. Pomiar pojemności z wykorzystaniem zmodyfikowanego mostka zmiennoprądowego	110
2.5.5.3. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka de Sauty'ego	112
2.5.5.4. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka de Sauty-Wiena	114
2.5.5.5. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka Nersta	116
2.5.5.6. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka Scheringa	118
2.5.5.7. Pomiar pojemności z wykorzystaniem mostka transformatorowego	121
2.5.6. Pomiar pojemności z wykorzystaniem przesuwника fazy	124
2.5.7. Pomiar pojemności z wykorzystaniem integratora	127
2.5.8. Pomiar pojemności w układach generatorów	129
2.5.8.1. Pomiar pojemności w układzie generatora z mostkiem Wiena	131
2.5.8.2. Pomiar pojemności w układzie generatora z przesuwnikiem podwójnej T	133
2.5.8.3. Pomiar pojemności w układzie generatora z przesuwnikiem RC	135
2.5.8.4. Pomiar pojemności z wykorzystaniem scalonego układu generatora NE 555	137
2.6. Przykładowe konstrukcje czujników pojemnościowych	140
Literatura	141